Ч. 64 (12.430). Львів, субота 22. березня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

На маргінесі процесу СВУ.

Львів, 21. березня 1930.

Вже тринацять днів тягнеться в великій салі державної опери в Харкові небувалий політичний монстр-процес проти 45 українських національних діячів. З акту обвинувачення як і з дотеперішніх зізнань самих обвинувачених видно, що всі вони належали до нелеґальної, законспірованої протибільшовицької організації, яка мала за завдання відреставрувати українську національну державу над Дніпром. Майже всі обвинувачені — це загально відомі в українському національному житті, в історії українських визвольних змагань, в українській науці, літературі і взагалі в укр. культ. праці постаті. Найстарший з них митр. Липківський, акад. Єфремов має 53 р., а більшість не менше 40 років. Отже були це люди не тільки поважні та зрілі, але й богаті життєвим досвідом, словом найгідніші українські громадяни, що бажали рятувати свою Батьківщину, що прагнули добра для неї і в імя цього добра працювали серед важких обставин більшовицької дійсности цілими літами. Обєднувала їх велика віра у здійснення найвищого, національного ідеалу, а кріпила гармонійна праця.

Нині нема вже сумніву, що орґанізацію викрила більшовицька політична розвідка при допомозі провокації. Провокатори видали на поталу більшовицької „чеки“ найкращих національних українських патріотів Наддніпрянщини.

І жаль збирає нині кожного чесного українського громадянина, коли він чує в радіо ті допити і те знущання замовленої та зігнаної до салі товпи над обвинуваченими. Більшовицькі прокуратори чи громадські обвинителі, зберігаючи формально всі правила конвенціональної чемности, тортурують та виснажують усіх обвинувачених тенденційно злобними та злосливими змістом запитами, даючи таким чином делеґатам „пролетарської громадськости“ нагоду до кпин, насмішок і непристойних вигуків на адресу підсудних. Чи можна собі уявити більше невиносиму моральну атмосферу для підсудних?

З ходу процесу видно, що всі сильні тепер у салі харківської опери репрезентанти пролетарської Теміди намагаються звести цілу справу „Спілки Визволення України“ та її діяльности і що найважніше, то її програми — до аґентури еміґрантських елементів, які стоять на плятформі УНР. Отже всі підсудні мають стати в очах „пролетарської громадськости“ тільки виконавцями доручень унрівського осередку на еміґрації, який знов у свою чергу є на послугах чужих сил, сусідських хижаків, ласих на добро української землі. Тим самим і всі обвинувачені — це ніщо інше, як чужі наємники. І тому то на розправі так багато розмов про варшавський договір з 1920 р. Очевидно, що про ризький договір комуністичні судді нічого не згадують. Та всі обвинувачені варшавський договір осуджують. Крім Ніковського, що теж не заключував цього договору, ніхто з обвинувачених не причасний ні у підписуванні, ні в підготовці, ні тим більше у реалізації цього договору. Та більшовицькі актори ставлять облудно на котурни „соборників“, ще й до того „українських соборників“ та намагаються викликати у суспільности враження, що вони одинокі все мали на оці „добро“ цілого українського народу, що вони одинокі, які не тільки в політиці „непомильні“, але й в українській національній справі „наймаксимальніші“, „найпослідовніші“ та „найрозумніші“. Всі інші, тобто в першу чергу обвинувачені — це гидь, чужі аґенти та запроданці.

Таку позу прибирають ті, що занапастили українську державність, що зробили з України московську кольонію і в справі земель інших українських земель проголосили свою незаінтересованість.

Але факти кажуть дещо інакше про те „запроданство“ обвинувачених. Вже в передсудовому слідстві студент Павлушків, провідник „Спілки Української Молоді“ зізнав, що по смерти Петлюри, коли ожнвилась діяльність української молоді, всі його товариші не надіялись і не рахували на ніяку інтервенцію, на ніякі посторонні сили, а заміряли власними силами зреалізувати свою програму визволення. Це ствердження і в окремому фейлетоні харківського „Комуніста“ з 7. березня, в якому пишеться саме про „СУМ“ та його завдання. Так ставив справу і Єфремов, про що свідчать зізнання обвинуваченого Товкача, в яких він твердить, що Єфремов закликав до орґанізації та консолідації національних сил, до готовости, бо на еміґрацію, яка є безсила й „розгрижена“, рахувати не можна.

У програмі „СВУ“ держава стояла понад партіями, а нація понад клясами — зізнав Єфремов і тим найкраще означив сутонаціональне політичне обличча „Спілки Визволення України“. Обвинувачені нічого зі своєї праці не заперечують, і тим виявляють свою громадську мужність, тим виявляють, що були правдивими українськими патріотами — державниками, які потраплять терпіти за національні ідеали. Ця їх постава мусить бути запорукою, що вони найдуть і гідних преемників їхніх великих ідеалів, а до того таких, що ці ідеали остаточно зреалізують.

За право до життя.

(Промова сенатора М. Галушинського на пленумі сенату при розправі над бюджетом міністерства освіти дня 12. березня 1930 р.)

(Продовження.)

При цій нагоді мушу ще раз піднести справу знесення гуманістичних відділів при українській державній гімназії у Львові. Рік за роком стукаємо до дверей шкільної влади, щоби відкликала своє зарядження, та поза приреченнями, а навіть призианням потреб, справа не посувається ані крок наперед. Мушу згадати одним словом і справу учительських семинарій, принимання до них кандидатів і кандидаток, справу школи вправ при державній учительській семинарії у Львові і справу навчання української мови у фахових школах, до котрих ходить дуже поважна кількість української молоді. Українські газети приносять цілу низку статтей і кореспонденцій, котрі займаються всіми тими болючими недостачами української школи. А чи не є болючою справою і великою раною в культурному житті українського народу справа українського університету у Львові? Український нарід має повне право домагатися, щоби за свої чинитьби одержав цю святиню науки, котра буде носієм наукової творчости українського народу.

Переходячи до справи шкільних програм, мушу піднести те, що шкільні програми творені виключно під кутом погляду польської школи і польської молоді. В основу нинішніх шкільних програм лягла праця польських педагогів, проведена ще в 1914 р. У післявоєнних роках зайшла потреба внутрішньої уніфікації в обсягу шкільництва. Питання уніфації в розумінні уряду — це повна творчість, яка розвивається не одним мозком центральної влади, але всіми клітинами шкільного орґанізму. Вислідом цієї збірної акції має бути „власна система, яка буде одним з найважніших актів і чинником національного обєднання та стане точкою виходу здорової еволюції польського виховання і шкільництва“. („Осьвята і Виховане“, 1929 р., зшиток I., стор. 17 і дальші). Входячи у зміст повищої заяви, мусимо ствердити, що при ріжноманітному національному складі польської держави така уніфікація поставлена односторонньо і або нарошне, або не добачує поважних наслідків з її положення до шкільного життя в державі.

З уваги на таке тяжке положення українського народу в питанні шкільництва може до деякої міри заспокоїти його потреби приватна школа. Приватна школа ще й тим цінна, що вона дає можність для розвитку педагоґічної творчости народу. При великій господарській кризі утримання істнуючого приватного шкільництва натрапляє на поважні трудноші, а творення нових приватних шкіл мусить іти еволюційно і в цьому напрямі українське громадянство послуговується т. зв. збірними лекціями з обмеженою кількістю дітей. Згодом з приватних лекцій твориться приватна школа. Колиб я представив тут історію збірних лекцій і приватної школи в громаді Березів, коломийського повіту, то Високий Сенат переконався би, як то громада мусить складати два рази високі кошти на переведення комісійної оцінки шкільного будинку, як по дорозі зникають пляни будинку, як то, не зважаючи на повідомлення влади про ведення збірних лекцій, державна поліція впадає до шкільної кімнати, розганяє дітей, запечатує льокаль, а навіть запечатує приватні мешкання учителів, хотячи таким робом викинути їх з даної місцевости. Врешті по двох роках ця місцевість дістала дозвіл вести приватну школу. Але рух за приватною школою не обіймає тільки одної місцевости, він охоплює цілу територію Сх. Галичини. Цей рух зачинає прибирати серед населення зовсім поважні форми. Зпочатком біжучого шкільного року почали проявлятися перші ознаки шкільних страйків з цього приводу. Можемо уявити собі, якіто жахливі картини будуть відбуватися, якщо не усунемо причини незадоволення населення. З одного боку кари, переслідування, провокації, побиття, арешти і т. п., а з другого боку постава населення, котре, йдучи раз до боротьби, витримає на свойому становищі аж до успішного кінця.

Ще кілька слів про те, яке значіння має учитель, звязаний з дітворою не тільки формально, але й сердечними, глибокими вузлами національної приналежности і спільноти. У нас діється все навпаки. Відносини стають такі неможливі, що ми є далеко від тої ідилі, котру змальовує п. посол Корнецький у своїй брошурі. П. сенатор Шуйський хоче почути кілька прикладів української Вжесьні. Маю припадково під руками часописи з листопада і грудня 1929 р. і в них находжу кілька таких випадків, але не находжу ні спростувань, ні судових до-

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 18. marca 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 58 czasopisma „Dilo“ do VI. I. Pr. 42/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 18. marca 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanawia: uznać dokonaną dnia 14. marca przez Prokuratora okręgowego we Lwowie konfiskatę Nr. 58 czasopisma „Dilo“ z dnia 15 marca 1930 r. z powodu, że treść artykułu pt.: „Prawo i lojalnist“ zawiera znamiona występku z § 300 uk. za usprawiedliwioną, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma d r u k o w a n e g o. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zlp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej ustępu ma na celu nieprawdziwemi twierdzeniami i wyszydzeniami poniżyć w powadze zarządzenia władz administracyjnych zarzucając im naruszenie ustaw, co odpowiada znamionom występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Hawel wr.

Protokulant: Z. Kulczycki wr.

Za zgodność: (підпис нечиткий).

коджень з боку тих, злочинну діяльність яких у школі змальовано в часописних дописах. В Довгомостисках (пов. Мостиска) управитель Чіонцек бє діти, а в його сліди вступає учителька Емілія Белзівна („Народня Справа“ з дня 29. X. 1929, ч. 43). „Громадський Голос“ з дня 9. XI. 1929, ч. 46. повідомляє з Дрогобича, що учитель Цудзевич мав тяжко побити учня 7-клясової школи Михайла Тарковського. В Реклинці (пов. Жовква) учитель Станислав Цукерверк бє діти за те, що не навчилися якоїсь довшої польської пісеньки, а дня 2. X. побив у школі 7-літню дитину, назвою Яцко Леськів с. Василя, за те, що хлопчина не вмів польських пісеньок. Дитина після тяжкої горячки померла наступної днини. Д-р Гален з Мостів Великих ствердив запалення мозку і казав дитину без секції поховати („Неділя“ з дня 17. XI. 1929, ч. 46). В „Ділі“ з 12. XI. 1929 р., ч. 275. читаємо, що в Жогатині, пов. Добромиль, учитель забороняє дітям по українськи молитися, а що дітвора не хоче молитися по польськи, то учитель бє дітей. У дописі находимо цілий список таких побитих дітей.

(Продовження буде.)

Процес „Спілки Визволення України“.

ДАЛЬШИЙ ХІД РОЗПРАВИ.

Зізнання А. В. Ніковського дня 14. березня.

На судовій розправі в харківській опері 14. березня Ніковський складав зізнання про те, як він організував філію „СВУ“ в Одесі та відповідав потім на запити суддів і прокуратора.

Він признає„ що був ініціятором та співорганізатором „СВУ“ в Одесі, а далі характеризує діяльність центру „СВУ“ та його організаційні форми. Ніковський каже, що „СВУ“ утворила в Києві т. зв. „Червонохресний фонд“. До цього фонду входили збірки інтелігенції на допомогу політичним вязням і т. п. З черги говорить про те, як він як член „СВУ“, провозив свою діяльність на літературному і мистецькому фронті. Обвинувачений каже, що „Музичне Т-во ім. Леонтовича“ в Одесі члени „СВУ“ мали опанувати для своїх цілей при допомозі „громадських обєднань у цьому Т-ві у формі вечірок з чаєм, а далі поступово хотіли використати це Т-во, щоби на тих вечірках виужувати рибку, яка придаласяб для юшки, що її ми хотіли зварити“.

Питання прокуратора.

У відповідь на численні запити прокуратора Михайлика обвинувачений Ніковський мав заявити, що в часі свого перебування на еміграції мав він звязки з акад. Єфремовим у 1921 р. Листи пересилав тоді окремим післанцем. Коли в 1923 і 1924 р. був у Берліні, мав теж звязки з Єфремовим. В 1924 р. перед його поворотом на Україну відбулася в Берліні конференція, в якій взяли участь Шульгін, Лотоцький і пок. Василько. З ними обговорював він плян організації протирадянської роботи на Україні. Крім інших інструкцій перед виїздом на Україну мав і таку, щоби на Україні „ тримати єдиний фронт з гетьманцями“. Перед виїздом до Києва мав розмови і з представниками гетьманських кол. Головна мета його діяльности на Україні була: організувати повстання, валити радянську владу та утворити „нормальний тип европейської держави — демократичну республику“.

На запит прок. Михайлика, чи був емісаром УНР на Україні, Ніковський відповів притакуючо.

З дальших відповідей Ніковського виходить, що він відгравав у „СВУ“ одну з провідних роль. На конкретний запит Михайлика: „хто з вас, чи ви, чи Єфремов відгравали більшу ролю, ви поділитесь? — Ніковський відповів: „поділимося“.

Поділ праці у центрі „СВУ“ був такий, що звязки з закордоном, тобто з політичною еміграцією припали: Ніковському і Єфремову; літературна ділянка: Старицькій-Черняхівській і Ніковському; автокефальна церква: Чехівському.

Питання громадського обвинувача Любченка.

З відповідей Ніковського на численні запити Любченка виходить, що в партії соціялістів-федералістів, коли вона істнувала, Ніковський був заступником голови партії, при чому розділ праці був такий, що Єфремов, як голова, провадив принціпову політику, а Ніковський виконував функції реального політика. — Партія не спиралася на ніяку клясу, заступала інтереси української інтелігенції. До гетьманського перевороту ставилася спершу неґативно. До протигетьманського перевороту ставилася теж негативно. — На запит, чи Ніковський був заступником голови Національного Союзу, слідує відповідь: „Був головою“. Соціялісти федералісти голосували в Національному Союзі проти повстання і тому не делегували до Директорії свого члена. До Директорії входив один представник від кожної партії, що входила до Нац. Союзу.

З гетьманським урядом партія с.-ф. не входила в переговори як окрема одиниця, але після переговорів Національного Союзу з гетьманом дозволила своїм членам персонально увійти до кабінету за часів гетьмана. Ввійшли Стебницький, Славинський та інші. Партія не мала нічого проти того на основі санкції Національного Союзу. — Винниченко поставив був на початку гетьманських переговорів умову, що коли Ніковський піде до гетьмана на премієра, то він персонально піде на міністра праці.

До „німецької окупації“ партія соціялістів-федералістів ставилася спершу неґативно, але потім, коли в Києві познайомилися з текстом берестейського договору, почала вважати його можливим до прийняття. До німецького війська тоді поставилася, як до армії дружньої держави.

Тут питає Любченко про листа пок. Петлюри до „БУД“-у. Ніковський відповідає, що такий лист був і в ньому Петлюра сповіщав, „що позбувся соціялістичного експериментаторства“. Від цього часу починається у Ніковського період, в якому він вважав пок. Петлюру національним героєм.

Ніковський, як міністр закорд. справ УНР, у світлі зізнань.

Ніковський став міністром закордонних справ УНР в десять днів по вступі українських військ до Києва у 1920 р. Тоді була така ситуація, що обовязки міністра закорд. справ полягали у вишукуванні паперів і урядовців. Перебуваючи на території України не міг нічого робити, бо не мав потрібних звязків з закордоном. Щойно коли виїхав за кордон, тоді зібрав послів у Відні та почав роботу. Про договір пок. Петлюри з французами не знав, довідався про нього аж пізніше, про намагання заключити договір з Денікіном теж не знав. Про договір з Доном і Кубанню, який заключив Марголін, дізнався теж пізніше, опинившись у характері міністра закорд. справ на еміграції. Так само з варшавським договором, заключеним у квітні 1920 р. познайомився у Відні. Варшавський договір вважає „скандальним, ганебним документом“. Одначе, як міністр закорд. справ УНР мусів його трактувати як обовязуючий і підкреслювати в численних обіжниках до закордонних представництв, що уряд УНР „стоїть непохитно на становищі політичної конвенції з 22. квітня 1920 р.“, заключеної у Варшаві.

Україна мала стати згідно з варш. договором ринком для Польщі. Любченко поправляє його та каже, що Україна мала бути кольонією Польщі (такою, якою тепер у далеко-більшій мірі є УСРР у Рад. Союзі! — прим. складача!) До варшавського договору приложив свою руку вже „пост фактум“. На запит, як Ніковський оцінює побут польського війська на Україні, слідує заява: „Я вчора говорив про те, що це, на мою думку, був рабунок, як я покликувався на приклади з вагонами, залізничим майном Це була руїна. Так можна, наприклад схарактеризувати руйнування будівель, коли те військо відступало“.

На запит Любченка Ніковський розповідає про один епізод з видавцем і редактором віденської „Волі“ Пісничевським. У „Пролетарській Правді“ цей епізод змальований дослівно так: Міністерство закордонних справ УНР дало Піс-

ФРАНЧЕСКО ДАЛЬ АНГАРО.

Пошлюбна подорож.

(Продовження.)

— Ах, гарні часи! Джорджо (— дозвольте, що відступлю від теми —) був я саме одним з таких віршомазів, але зручно деклямував, часом гладив руками волосся, часом завертав очима наче божевільний, вибачте, хотів я сказати натхнений. І тому Клявдіна (хоч можна її посуджувати в легкодушности) думала про нього інакше, як це справді було. Чи вона сама, чи хто інший зможе мені доказати, що вона була колись тією відважною дівчиною, якою хотіла видаватися? — Але оповідаймо далі!

Тимчасом лише скажу, що Джорджо любив сушу, хвалив спокій, прославляв тишину піль, сріблистий місяць, безділля, затишність, ідиличне життя, — вісім блаженств Аркадії. Клявдіна подобалася йому, але не в хвилинах захоплення, коли вона наче комета попадала поза обсяг, що на його думку був призначений для ніжних і спокійних обичаїв жінки; подобалася йому, бо відчував, що вона захоплюється поезією, бо була першим втіленням його молодечої й поетичної ідеї, бо надіявся назвати її одного дня своєю дружиною й опанувати її примхи.

Уявіть собі то мешкання, яке він малював у своїх думках для себе й для неї! Маленька палата на збічу гір, напів схована серед оливних та помаранчевих дерев, літом холодна, зимою тепла, вкрашена всякими вигодами, які міг легко придбати при помочі свого майна й її богатого віна; низка безжурних днів, один подібний до другого, всі погідні, всі прикрашені поезією й коханням.

Одначе доля казала їм зрозуміти себе за пізно, як це здебільша в світі буває; і подружжя вже було порішене, день вінчання вже був точно означений, коли розмова, якою починається наше оповідання, виявила наглядно, що вони мають ріжні вдачі.

3. Забутий роман.

Я взагалі не є приятелем тої веселої нахабности, якою давніше зневажувано святий день вінчання. Той весільний бенкет, ті перестарілі обряди зі своякам і другами, ті явні й вкриті натяки на той факт, який поважні старі вкривали такою таємничістю, ті танці, що тягнулися в безконечність вечором, ті тости й ті весільні пісні, які мусіла вислухати молода, вкрашена вінком з помаранчевих квітів, коли її гадки й серце були розуміється, звернені на іншу річ. Все те мені завсідно видавалося осоружним, глупотою, — не скажу, що такою великою глупотою, як вечера на прощання молодої дівчини перед її вступом у монастир, але небогато меншою. Вінчання справа надто поважна, щоби була предметом стільки ріжних натяків саме того дня, коли люди звязують себе на віки; і перші сильні зворушення двох палких у коханні сердець в хвилині, коли їх освячує суспільність і релігія, є надто величні і надто особисті, щоб їх робити предметом балачок гостей і двозначно дотепних пісеньок.

Але хоч би приняти без розбору вище наведені причини, хоч би приняти, що конечно треба звільнити світ від весільних бенкетів, а поетів від весільних сонетів, то чи ж це значить, що найкращим засобом на це є негайно після благословення побігти до почтового возу? Цей засіб видається мені дуже непевний, хоч знову щодо вибору між одним і другим звичаєм, мабуть нема двох гадок. Клявдіна і Джорджо, повінчавшися ранесенько і стиснувши руки тим кільком приятелям і знайомим, що були втаємничені в ці подробиці, сіли до почтового воза й поїхали до Ґенуї.

Візник буде мабуть знати ті солодкі слова, якими почався їх медовий місяць; я не можу їх вам оповісти з тих самих причин, які мене приневолили не погодитися з перестарілим звичаєм, що так довго захмарював перший день подружжя. Скажу лише, що вони не забули книжки на спільну лектуру, наскільки на це дозволяло би хитання возу й наскільки молодята не малиб собі щось цікавішого сказати. Тою книжкою був роман і то як це певно зможете собі уявити, роман з пригодами на морі „Корабель-мара“ капітана Маріета. Скільки цього дня вони прочитали, я не міг би вам цього сказати, головно, коли думаю про ті слова Данта:

„Того дня не читали ми більше нічого“.

Але Клявдіна певно переглянула трохи, бо була нею захоплена. Джорджо, хоч був літератом і приятелем книжки, наскільки літерат може ним бути, кілька разів цього дня підіймав сварку.

— Алеж моя дорога, не приводи так скоро мені суперника, — говорив жартом.

— Справді, ти міг би лякатися, якби тут діло було не в книжці, лише в авторі — відповіла Клявдіна. — Хто написав ту книжку певно є мореплавцем, справжнім піратом, який зумів би легко здобути навіть такий швидкий корабель як корветту.

— А навіть серце — перебив Джорджо, усміхаючись. Але тимчасом вони побачили, як перед ними розкривався прегарний вид Середземного Моря, позолоченого заходячим сонцем

(Продовження буде.)

лячевському гропі на видання його органу у Відні, щоби він не нападав на уряд УНР.

Любченко: Скільки ви йому дали?

Ніковський: 200 тисяч корон.

Любченко: А на скільки він дав розписку?

Ніковський: На 300 тисяч. Це він мені натякнув, що можу решту собі взяти. (Сміх у салі).

Переговори з Японією.

З черги розказує Ніковський, що він був ініціятором переговорів УНР з Японією у справі переведення частини еміґрантів УНР на Далекий Схід. Плян був такий: зібрати групу кооператорів, учителів, адміністраторів та виправити їх на Далекий Схід, де було густо поселене українське населення на Приморщині. Японія окупувалаб цю територію і там утвореноб при допомозі висланих українських сил якусь українську державну організацію під протекторатом Японії. Але ці переговори нагло вірвалися, бо більшовики заключили з Японією свій договір, на основі якого Японія зреклася окупації Владивостоку та Приморя.

Любченко оголошує в тому місці документ, з якого виходить, що пок. Василько підписав на берлінській конференції дипльоматичний акт, на основі якого УНР погоджувалася віддати західньо-українські землі — Польщі, Бесарабію та Буковину — Румунії і Закарпаття — Чехословаччині. Далі на запит Любченка Ніковський признає, що рейд Тютюнника на Україні осінню 1921 р. відбувся і з його відома. Метою цього рейду було зірвати мирне радянське будівництво, але рейд не вдався.

Більше менше в тому самому часі вийшла від Махна дуже цікава пропозиція, щоби спровокувати війну. Ніковський казав про те ось що: „Махно запропонував переодягти його „гуляйпільських хлопців" у червоноармейські костюми, продертися до Польщі, утворити там своє „ЧК", розстрілювати поміщиків і в такий спосіб спровадити війну зі СРСР.

З дальших відповідей Ніковського на запити Любченка виходить, що Ніковський у своїх балачках з організаціями „СВУ" в Одесі згадував про фашизм і про Муссолінія. Ніковський признає, що між фашизмом і програмою „СВУ" були по суті деякі „суголосні моменти".

На запит, чому Ніковський пішов у нелеґальну організацію, коли при радянській владі „зберігались дорогі йому ознаки української нації", — обвинувачений відповів: — Тому, що ознаки ці виглядали, не так, як я звик був їх розуміти.

Любченко: А як вони повинні були виглядати?

Ніковський: „Очевидно в повному національному ідеалі з корективами нового життя".

На запит: „А як ви тепер ставитесь до дорогих вам ознак української нації?— Ніковський відповідає: „Ще років півтора тому я почав розуміти, що так як є, так і має бути. А так, як мені хочеться того, очевидно, не можна, тому що це робить життя і тут ані моє бажання, ані мій замір нічого зробити не можуть.

Вертаючи на Україну Ніковський хотів, щоби на Україні було все так як у Европі, а не так як є. — Потверджує далі, що у програмі „СВУ" було відновлення власности на землю, створення сильної української влади, опертої на військовій силі.

Потім говорить, що УНР крім договорів з Доном мала ще договори зі Савінковом, Кубанською Радою на еміґрації та договори в справі „Балтійсько-чорноморської спілки". На тім і скінчилися цього дня зізнання Ніковського.

Дня 15. березня зізнавав ще Ніковський, а по нім прийшов на чергу В. М. Чехівський, керманич автокефальної церкви.

Харківський процес у радіо.

Зізнання обвинуваченого Матушевського.

Дня 19. ц. м. вечором у радіо вдалось перелопити зізнання обвинуваченого Матушевського. Матушевський 22-літній студент ІНО признався, що належав до організації „СУМ", на чолі якої стояв Павлушків. Організація була побудована на системі пяток. Матушевський звербував до своєї пятки тільки одного студента. „СУМ" підлягав „СВУ", а Павлушків на сходинах першої пятки заявив, що на чолі „СВУ" стоїть С. Єфремов. Єфремов мав такий авторітет серед молоді, що само його імя вистарчало, щоби студенти горнулись до „СУМ-у".

На дальші питання прокуратора, Матушевський зізнає, що політичні питання в „СУМ-і" розробляв Павлушків, земельні справи сам Матушевський. Майбутня Україна мала мати гетьманський устрій, який мав прийти після хвилевої військової диктатури.

В земельному питанні Павлушків обстоював думку, що селяни малиб право на 50 десятин зе-

млі і держава мала опертись головно на селянстві. „СВУ" обстоював принціп приватної власности і заплати власникам за розділену землю. (На салі крик і сміх.)

Деякі члени „СУМ-у" не годились зі становищем „СВУ" і обстоювали думку, що лідичівські землі мали парцелюватись безплатно.

„СВУ" мав у складі старше покоління, а „СУМ" саму молодь і між тими двома організаціями були часті непорозуміння.

Прокуратор: Якими засобами ви думали здобути владу?

Матушевський: Через організацію селянства та інтеліґенції і шляхом терору.

Прокуратор: Як ви думали здобути зброю?

Обвинувачений: Через приватні склади. Я назбирав 9 рублів і за них ми могли купити чотири револьвери.

Прокуратор: Чомуж ви не виконали ні одного замаху?

Обв. Матушевський: Бо ми ще не купили зброї, а я зараз опинився в ДПУ.

Прокуратор: Яке ваше відношення до погромів?

Матушевський: Я все був проти погромів жидів.

Громадський обвинувач Любченко: Як ви дивились на такого бандита, як Ангел, з яким Єфремов мав контакт?

Матушевський: Я Ангела не можу вважати бандитом, бо то був повстанець, що боровся за самостійну Україну. Я не перечу, що на Україні є бандити, але ті, що боролись за самостійну Україну, це для мене не бандити.

Любченко: Хто уряджував панахиду в Софійському Соборі по смерти Петлюри?

Матушевський: Я і Павлушків. Павлушків видав відозву, а я в честь Петлюри написав вірш і це ми розкинули з хорів на присутних у церкві на панахиді.

Любченко: Як ви ставились до Петлюри?

Матушевський: Це ви можете осудити самі із того, що я зізнав. Ми вважали Петлюру за національного героя, який стремів до самостійної України.

Любченко: Де ви вчились?

Матушевський: В осмиклясовій гімназії ім. Шевченка в Київі, яка була першою українською гімназією на цілій Україні.

Любченко: Хто у вас викладав історію?

Обвинувачений: Професор Гермайзе.

Любченко: На чім ви закінчили історію?

Обвинувачений: XVIII. віком.

Любченко: Про горожанську війну на Україні вас не вчили?

Матушевський: Ми не мішались до того, що професор викладав.

Любченко: Що викладали вам із суспільнознавства і хто викладав?

Матушевський: Також Гермайзе, але цього предмету ми вчились мало.

Любченко: Хто, на вашу думку, є більший марксист: Петлюра чи Гермайзе?

Матушевський: Гермайзе більший. Я до процесу був іншої думки про Петлюру як тепер.

Далі зізнає 25-літній ветеринар з над Збруча невідомого прізвища, як видно із зізнання, мабуть провокатор. Він вчився в одній школі з Матушевським. Зізнає, що директор старався приймати до школи ім. Шевченка тільки українців. У школі панував націоналістично-шовіністичний дух, Шевченка інтерпретовано в дусі націоналізму, а навіть по укінченні школи абсольвенти мали за обовязок тримати з дирекцією, яка впоювала в них націоналізм і потім приготовляла кадри для будучої націоналістичної влади на Україні. Провідником націоналістів був Павлушків, якого учні називали „фашистом". В кілька літ по скінченні школи цей тип (свідок) вступив до комуністів, а його товариші пішли до „нелеґальщини". Коли свідок стрічався з Павлушковим, то Павлушків оминав його, бо знав, що він „комсомолець".

Любченко: В якому дусі викладав Гермайзе суспільнознавство?

Відповідь: Якось так, одного дня в дусі соціялізму, а другого дня наче по буржуазному, здавалось, що в дусі Кавтського.

Любченко: А що ви зробилиб, коли би соц.-демократ Кавтський опинився між нами.

Відповідь: Я посадив би його на лаву обвинувачених в суді. (На салі сміх.)

На запит Любченка обвинувачений Матушевський зізнає, що на сходинах пятки читалось „Літературно-Науковий Вістник".

Оборонець невідомого прізвища своїми питаннями намагався переконати прокуратора і обвинителів, що Матушевський вихований у націоналістичнім дусі в школі мусів стати націоналістом, а не комуністом і що обвинувачений жертва окруження та виховання.

*

Попередніх днів через радіо можна було почути, що на розправі в Харкові цитовано заяву Чикаленка в „Ділі" та замітки про переслухання Єфремова.

На радянсько-польськім кордоні.

З листа одної особи із Чучави Великої на Поліссю довідуємося, що від двох неділь за радянсько-польським кордоном горять села, підпалювані відділами ДПУ за спротив селян проти колективізації. Селянство масами втікає до Польщі, але прикордонна сторожа здержує втікачів і до села Чучави Великої перекралось досі тільки 40 селян. Ці втікачі оповідають, що українські села переживають тепер добу терору, якого досі не зазнали. Між іншими, в Чучаві задержано молодого парубка із сестрою, який оповідає ось що: Його родичі, побоюючись голоду, сховали пів кірця збіжа під стріху, щоби охоронити його перед конфіскатою. До села приїхав відділ ДПУ і конфіскуючи селянське майно за податки, найшов сховане під стріхою збіжа, після чого батька і матір розстріляно на очах їх дітей. Парубок побачивши це, вхопив схований кріс і повбивав червоноармійців на місці, відтак забрав дві сестри та почав утікати на польський бік. На кордоні радянська сторожа застрілила молодшу сестру, а старша разом з братом втікли до Чучави Великої. Між збігцями велика нужда, бо вони, втікаючи до Польщі, не могли взяти зі собою навіть шматка хліба і тепер блукають по українських селах на Поліссю та випрошують у селян ложку страви як справжні жебраки.

Поліське селянство, навіть те, яке ставилось до більшовиків прихильно, бачучи недолю збігців та слухаючи їх оповідань, палає крайною ненавистю до „робітничо-селянської" влади на Україні.

Проти червоного терору.

Протест клюбу „Україна" в Гамбурґу.

Арештом заступника президента Української Академії Наук у Київі професора Єфремова, а також професорів Гермайзе, Дурдуківського та інших членів Академії і приготуванням до їх розстрілу московська комуністична влада на Україні ще раз дає доказ істнування огидного пляну винищити культурні сили української нації, припинити її розвиток на власній землі і перевернути український нарід у некультурну, несвідому сіру масу, яку лекше булоб визискувати. Про те саме свідчать також арешти та висилка української інтеліґенції сотками на Соловецькі острови на Білому Морі, де кращі сини нації є засуджені на загибіль від невиносимих кліматичних умов.

Виділ і члени клюбу „Україна" в Гамбурґу висловлюють своє братерське співчуття як арештованим ученим і діячам, що мучаться серед звірської розправи, так і засланим в непривітні північні болота і звертають увагу культурних кругів Гамбурґа на звірства, що їх чинить московська комуністична влада над населенням окупованих нею країн.

Відозву цю Виділ постановив опублікувати в місцевих німецьких часописах, а також переслати до відома ректоратів вищих шкіл Гамбурґа та консулів усіх чужих держав у Гамбурґу.

За клюб „Україна" в Гамбурґу: *Омелян Бучинський.*

Протест громадян Жовкви.

Громадянство міста Жовкви, зібране 4. ц. м., після реферату о. Маркіяна Марисюка ЧСВВ ухвалило рішучий протест проти релігійних переслідувань в Росії і на Україні. Одночасно зібрані урочисто прирекли, що всіми силами будуть боротися з безбожним комунізмом і тими, що його між нашим народом поширюють.

Закон про охорону німецької республики принятий.

Німецький парлямент після третього читання закону про охорону республики приняв цей закон 265 голосами проти 150. На порядку денним парляменту тепер справи мита і збільшення податку. Німецька преса висловлює надію, що ухвалення закону про охорону республики, оздоровить внутрішні відносини в Німеччині.

Відгуки дня.

Лист до приятеля.

(З приводу виставки образів Василя Крижанівського.)

Дорогий Василю!

Ми були колисьто на виставі Твоїх праць у „Національному Музею. Зібралося досить народу, так, що я протиснутися було важко. Всі з цікавістю слухали реферату і промови та з приємністю оглядали Твої образи.

Гей, гей, милий Друже! Як то інакше виглядало колись, а як тепер...

Пригадую собі:

Приїхав я до Яблонова, побув день чи два, а від'їзджаючи мав з Тобою розмову на тему малярського ринку в нас. Не зважаючи на песимістичні погляди щодо цього, ти сказав:

— Маю кілька етюдів. Можеб їх куди небудь „загнать“!?

А я:

— По скільки хотів би ти за них?

— Не знаю — відповідаєш. — Думаю, може по золотих пятьдесять, а то й по менше.

Взяв я був ці картини, завіз до Львова, але нічого з продажі не вийшло. Всі казали: за дорого.

Памятаю: Потрібував Ти тоді загортка. Йшла зима, а в Тебе окрім наців військової бурки нічого не було. Що правда — як Ти казав — „худові нічого не треба“, але все таки загортка булаб не завадила.

А тепер!...

Вистарчилоб Тобі тільки міну зробити, що хочеш щонебудь „загнать“, а ручу Тобі, покупці знайдуться. І вже не на золоті, а на доляри. Я й сам віджалувати не можу, що кількох картин у Тебе не... випросив. Не сподівався, бачиш, що воно так буде, як було?!

Подумаєш: Львів за той час змінив погляд на мистецтво, а властиво виробив собі якийсь погляд... Ні, друже!

Скажеш: Оцінили Тебе як слід, зацікавились Тобою, чи прийшла на Твої твори мода... Також ні!

Як бачу Тебе в цій хвилині. Зморщив чоло, підніс у гору брови, і головою хитнув, аж непослушний чуб на очі злетів.

— Щож воно таке? — спитаєш.

Це, друже, просто тому, що всі дуже добре знають про твої маєткові відносини. Економічна незалежність маляря — це хто зна чи не більше, як його талант і знання. А тиж впрочім тепер не дбаєш, чи Твій образок піде нині, чи за рік, чи навіть за два. Такі колись важні проблеми, як черевики, загортка, а то й ложка страви — не грають у Тебе нині ніякої ролі. Сам признаєш, що в Тебе нема тепер таких надзвичайно пекучих потреб.

Хіба... якийсь скромний памятник на Твоїм гробі... Але до цієї одинокої потреби признаватися Тобі не раджу, бо ослабне попит на Твої образи.

Мистецька вартість їх тут ніпричім

Здоровлю щиро
Галактіон Чіпка.

Дальший перебіг крізи уряду.

(ік) Кріза уряду продовжується. Сьогодня передполуднем марш. Шиманський конферував з бебеками, при чому запросив до себе всіх членів президії ББ., тобто послів Бирку, Косцялковського, Лісіцького, Левенгерца, Полякевича, і Здзіслава Стронського. Окремо розмовляв зі Славеком і сен. Ґлівіцом. Який вислід цих розмов невідомо, а відомо лише, що погляди ріжних названих послів ББ є дуже ріжні. Тепер продовжуються розмови з лідерами ППС. На завтра рано запрошено „Визволене“, а на 12 год. в полудне президію Українського Клюбу. З того пляну видання розмов з усіми соймовими клюбами виходить, що марш. Шиманський справді хоче почути опінію сойму, з другого боку, що кріза не буде так шидко полагоджена.

Комісія для розсліду подій у соймі.

(ік) Сьогодні зібралася комісія для розсліду подій у соймі в дні 31. жовтня мин. року. До цеї комісії, як відомо не належать посли з ББ, себто вона могла спокійно засідати. Стверджено, що всі старшини, яких комісія запросила до зложення зізнань, спитали про дозвіл явитися перед комісією свою військову владу і до нинішнього дня відповіди на цей свій запит не одержали. Супроти того комісія прийшла до внеску, що старшини зізнавати не будуть і що вся праця, яку комісія могла зробити, є закінчена. Звіт буде оголошений на пленумі сойму.

Домагаються видачі пос. Бурди.

(ік) Два польські старшини в резерві почули себе ображеними виступом пос. Бурди і заскаржили його до суду. В цій справі мін-ство справедливости зголосило прокураторський внесок на видачу посла Бурди судові.

Уконституовання підкомісії земельних реформ.

(ік) Сьогодні уконституувалася всупереч внескові ББ підкомісія земельних реформ. Головою комісії став пос. Плюта (Визв.), секретарем Новицький (ППС), а референтом проекту новелізації закону про земельну реформу пос. Маліновський (Визв.).

Зірвання морської конференції?

Дня 20. березня Бріян виїхав із Льондону. Перед від'їздом сказав: Не варто, щоби я тут сидів і визирав крізь готелеве вікно, яка погода. Приїду лише тоді, коли буде прихильність для моїх думок.

Сталін утік із Москви?

До Стокгольму прийшли вістки про заворушення в московських фабриках у звязи з побором до війська робітників. Сталін нібито втік із Москви. Телефонічна комунікація з Москвою перервана, тому годі справдити ті чутки.

Бучі на львівському університеті.

На 20. березня жидівські академики скликали збори в львівськім університеті в справі Товариської Помочі. Ендецька молодь перешкодила ім. забарикадувавши салю лавками. Опісля енд. молодь кинулася на жид. студентів. Бійка перенеслася на вулицю. Інтервеніювала поліція. В університеті поламано таблиці жид. товариств, техніки побили навіть унів. шиби.

З судової салі.

Майор Рильський перед перемиським судом.

Трибунал ухвалив покликати до розправи ще 32 свідків, тому цей процес потріває найменше до кінця березня. Тринацятого дня зізнавала Аделя Сательова зі Львова, далека своячка Рильської. Рильська скаржилась їй, що в її супружім життю з майором нема гармонії, що майор тратить гроші на гуляще життя і дівчат та завидувала тим жінкам, яких чоловіки люблять і шанують.

Рильська грозила також, що продасть Пітричі, покине майора і житиме сама.

Поплавський оповідав Сательовій, що Рильську убив майор і що майор підчас польської війни вбив найменше 20 осіб, тому вбити жінку це для нього дрібниця. По смерти жінки майор сам був приготований на те, що його арештують, тому попалив усе, що могло його компромітувати. Поплавський говорив теж, що Рильський готов роздати ³/₄ свого майна, щоби тільки люди мовчали про вбивство його жінки. Поплавський знав багато тайн Рильського, але боявся зраджувати їх, бо як сам говорив: „Рильського треба знати, хто він такий; я його боюся, бо маю жінку і діти“.

Заранська оповідала Сательовій, що майор кілька раз намовляв її вбити його жінку.

Приходить до конфронтації свідка Сательової і Поплавського. Виявляється, що Сательова обіцювала Поплавському записати велику частину майна, як що він зізнає в суді все, що знає про вбивство Рильської, щоби тільки майор був засуджений, а майно Рильської попалось в руки Сательової.

Ревеляційні зізнання.

В четвер, 20. березня, зізнавав св. Вільк, начальник стації в Краснім. Він каже, що Рильські жили зле зі собою. Раз, коли свідок був у Пітричах, приїхав туди інспектор плянтації буряків у Пшеворську Червінський. У суперечці з Червінським Рильський схопив револьвер. Свідок звернув увагу Рильському на його невідповідне поведення і Рильський успокоївся. Свідок Зебрацький, емер. пов. староста знав Рильську ще з часів, коли була дівчиною. Рильська скаржилася перед свідком і на свого першого чоловіка, Ясінського. Вона була нервова, а Рильський любив забавляти гостей на кошт жінки. Щодо військової служби Рильського, то свідкові відомо, що він, щоби видобути зізнання від людей, бив їх і виломлював пальці. Коли свідок довідався про смерть Рильської мав враження, що вона відібрала собі життя. Св. Пшибиславський, також емер. пов. староста, якого жінки Ясінський був свояком, каже, що Ясінський часто заїзджав до них. Свідок вірить, що Рильська не допустилася самогубства. Св. Брайтмаєр, реставратор із Ярослава, був тихим спільником оренди в Пітричах, пізніше взяв оренду на 6 літ. Коли ще Рильська була судженою майора приїхала з ним до Пітрич, щоби відібрати збіже, яке належалося за оренду. Рата не була ще платна, тому свідок не хотів дати збіжа, тимбільше, що ще не було вимолочене. Рильський сказав тоді: Я зараз вишлю тут вояків, вони вимолотять. Коли свідок запримітив, що він покищо тут господарем, Рильський крикнув: „Мовчи!“ та схопив за револьвер. Після довшої хвилі вдалося щойно вспокоїти Рильського. Св. Длугош, двірський слуга в Пітричах, каже, що Рильська нарікала, що їй голова може тріснути із турбот, що з трудом здержується від самовбивства. Рильська нераз стріляла з фльоберта. Предсідник питає свідка, чи то правда, що йому обіцяли 50 моргів поля. Свідок заперечує. Про просо каже, що воно росло дуже густо, садив його в квітні, а збирав у листопаді. Коли Рильська згинула, було високе на три метри. На запит, чому досі того не згадував, відповідає, що ніхто його не питав. На запит, як Рильський відносився до Чайковської, каже свідок, що так само як до кожної іншої. На питання прокуратора чому свідок обмив трупа Рильської а не яканебудь жінка, каже, що всі бридилися, то він зробив це. Св. Застріжний, хлібороб і швець із Пітрич зізнає, що в Пітричах була раз якась суперечка за межу, з якої прийшло до процесу. Тоді то Рильський у присутности судді схопив револьвер і змірився до свідкового брата. Суддя успокоював Рильського, а він сказав: Колиб я не вважав на мою офіцерську честь, застрілив би його наче собаку. Раз майорові коні зробили шкоду на свідковім полі. Свідок пішов до Рильського пожалітися. Рильський казав Кобзяреві звязати його. Свідок утік, майор кинувся за ним із палицею. Св. Даниш, мельник, на приказ Рильського робив труну для Рильської. Йому сказали перервати роботу, бо на припоручення Еберсона мали справити гарні похорони. Свідок Шварц, комісар поліції зі Львова, зізнає, що поліцай Кафлюк говорив йому, що бачив, як Рильський вдарив раз свою жінку в лице. Св. Шабловський каже, що Рильський катував людей в нелюдський спосіб. Коли побив і свідка, свідок кинув службу. Св. Возняк, ст. постерунковий зі Скваряви, після смерти Рильської приїхав до Пітрич і ствердив, що куля впала згори. Тому сумнівався щодо самовбивства. Зеленевський оповідав свідкові, що Рильський обіцяв Чайковській поле, довідався теж, що є свідки, які бачили, як Рильський цілував Чайковську. 18. березня 1930 дізнався, від пост. Кафлюка, що є свідки вбивства: Фудала та Бжезіцький. Фудала був тоді на яблуні, крав яблука. Два дні пізніше з перестраху лежав на стриху. Бжезіцький був тоді на кривлі шопи та зараз після першого стрілу бачив майора біля яблуні. На запит прокуратора як високе було просо та, щоколиб було на 3 м., то завважив би його відповідає св., що проса не бачив. На запит об. Ляндава, чи Р. показував свідкові просо на весну 1927, свідок відповідає, що просо росло біля криниці. На запит д-ра Ляндава, чи бачив просо в осени 1927, свідок відповідає, що в осени ніде не було проса. Св. парубок Дугай зізнає, що Рильський побив його раз так, що поломив на ньому палицю обкручену дротом. Свідок лежав хорий цілий тиждень. Св. Гладовський, купець (капітан рез.) зізнає дуже уємно про діяльність Рильського як команданта карної експедиції. Завтра переслухуватимуть д-ра Еберсона зі Львова .

Відгомін виборчої боротьби.

По пятьох довгих розправах закінчилася врешті дуже неприємна справа, яка свій початок взяла на тлі виборчої кампанії. Тоді появилося відкрите письмо під адресою адвоката д-ра А. Строніцького в Ходорові, що закидувало йому ріжні провини з того часу, з підписами 40 громадян Ходорівщини. Ображений змістом цього письма адв. д-р Строніцький вніс скаргу проти авторів того письма. Редактор „Нового Часу“ і двох священиків негайно на першій розправі зложили деклярації і перепросили д-ра Строніцького, який відступив від обжалування щодо них. З іншими тягнулися розправи аж до 20 березня і тоді по переслуханні всіх майже свідків обвинувачених, обвинувачені зложили до протоколу заяву, в якій відкликали свої заміти і перепросили д-ра Строніцького.

Розправу вів сенат, зложений з члена Найвищого Суду радн. Маєра і радника Дворжака, під проводом радн. Ягодзінського, який з незвичайним тактом і обєктивністю переводив розправу. Д-ра Строніцького заступав д-р Л. Ганкевич, а обвинувачених д-р Біляк, д-р Марітчак і д-р Троян.

Українське життя на Буковині.

Вибори до міської ради в Чернівцях.

В неділю 16. ц. м. відбулися вибори до міської ради в Чернівцях. Були зголошені чотири лісти: національно-царaністична в союзі з ріжними групами т. зв. нац. меншостей, соціял-демократична, ліберальна і кузистична. Одержали: нац.-царaністи 7155 голосів, соц.-демократи 3261, лібeрали 1494, кузисти 529. Всіх голосів було відданих 12.822, уневажнено 443 гол. Здобули у процентах нац.-царaністи 56.2 проц., соц.-демократи 25.1 проц., лібeрали і кузисти 18.7 проц.; в мандатах: нац.-царaністи 25, соц. демократи 11. Лібeрали й кузисти, не здобувши вимаганих 25 проц. голосів, опинилися без мандату. Українці будуть мати всього чотирьох представників у новій раді. Це д-р Антін Кирилів, міщанин Антін Завада і п-і Михайлина Левицька, що були на лісті нац.-царaністичної партії і п. Іван Микитович, що пройшов на лісті соц.-демократичної партії. Всіх виборців-українців було в Чернівцях ок. 2.500 душ. але „Час" стверджує з жалем, що багато українців не вписано зовсім у лісти, а багато записано до чужонаціональних ліст: румуських, польських, а навіть німецьких.

При цій нагоді варто подати, що в цілій Румунії перемогли при міських виборах нац.-царaністи, що здобули (в союзі з меншостями) понад 50 проц. голосів. У Кишиневі дістала правительствена партія 3.331 гол., жиди 2016 гол., російська ліста 1663 гол., лібeрали 1660 гол.

Українські концерти.

Великий Шевченківський концерт відбудеться в Чернівцях заходом „Буковинського Кобзаря" у вівторок 25. ц. м. з дуже добірною програмою. Будуть виконані між іншим: 1) Шевченка-Кишакевича „Катерина", кантата в 3 частях з ріжними солями в супроводі орхестри. 2) Шевченка-Лисенка „Радуйся, ниво", кантата в 5 частях з солями сопрановим і тенорoвим в супр. орхестри. 3) „Великий льох" — містерія Шевченка (виконає акад. молодь), 4) Малицька-Степенко: „Т. Шевченкові" — муж. хор. — Тогож самого вечора дає святочну виставу Т-во „Міщанський Хор".

В перших днях квітня відбудеться в Чернівцях концерт відомого вірменського співака Богдана Асатуріяна і нашої піяністки п-і Галі Василашко. В програмі є багато українських творів Лисенка, Січинського й ін.

Заворушення в СРСР?

З Риги прийшли нествердженi відомости, що у Москві і Ленінграді вибухли поважні заворушення. Ходять навіть поголоски про замах на Сталіна. На північнім Кавказі селяни, озлоблені колективізацією, підняли повстання. Біля міста Грозне вбито комісарів Коршунова і Сулеймана. В горах повстанці вбили 4 чекістів. Місто Касум Кент заняли повстанці, розбивши відділ міліції.

НОВИНКИ

ДО ВІДОМА НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ. Усім, що залягають з передплатою „Діла", вислали ми вчора почтові картки з виказом їх залеглостей по кінець березня 1930, із просьбою зрівнати ці залеглости якнайскорше. Маємо повну надію, що наші післяплатники вирівнають свої залеглости, в інакшому випадку ми примушені здержати їм висилку часопису.

— **Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові** пригадує, що Загальні Збори Центробанку відбудуться у вівторок 25. березня ц. р. в 4. год. попол. в льокалі Центробанку, Ринок ч. 10. І. пов. 1658

— **Шевченківський концерт у Женеві** влаштували місцеві українці дня 21. ц. м. у готелі „Метрополь" з такою програмою: промова п. Е. Бачинського, голови „Української Громади"; „Похоронний марш на смерть Шевченка" — Лисенка, фортепян п-ні А. Льонгобарді; „Життєпис поета" п-ні А. Ґайдан; Лисенко й Степовий: „Дві народні пісні" Зореллі; ХІ шумка Завадського, фортепян п-ні А. Льонгобарді; „Народні пісні" відспіває п. Кашуба.

— **Луговий Вечір**. Товариство „Луг" улаштовує дня 24. березня в понеділок у салі музичного товариства ім. Лисенка у Львові „Луговий Вечір". У програму входять ріжні вправи і танці та пісні, які виконають луговики. Початок в год. 7 веч. Ціни місць від 3 золотих до 50 сот.

— **Музично-літературний Вечір „Червоної Калини"** відбудеться в Станиславові дня 22. ц. м. У програму Вечора входять найновіші твори наших композиторів у виконанні п. Нестора Ніжанковського, співачки І. Синенької-Іваницької та твори письменників: М. М. Мельника, Ю. Шкрумеляка, Р. Купчинського, В. С. Левицького, Ол. Бабія і Меріяма. У Вечорі візьмуть участь рецитатори пп.: О. Кривіцька, М. Левицька та А. Фіґоль.

— **Вбивство і самовбивство та напади.** На залізничім шляху біля Хриплина найдено труп Хаїма Фішера зі Станиславова. Він скочив під поїзд і закінчив життя самовбивством. Під тимже Хриплином найдено труп 3-літньої дівчини, яку задусила її мати Катерина Берник із Городища коло Тисьмениці. — У Ґвіздці в Коломийщині на Миколу Бабія напали: Дмитро Далавурак, Степан Слободян і М. Завадюк і побивши його, ограбили. — У с. Попелях в Дрогобиччині Олекса Голобутовський і його жінка Катерина повісили свою своячку Анну Шейко, щоби загарбати її маєток. Голобутовського і його жінку арештовано.

— **Професор Кайндль помер.** Дня 15. ц. м. у Ґраці помер професор університету Раймунд Кайндль, який колись викладав на університеті в Чернівцях, був приятелем українського народу і по німецьки написав студію про Гуцульщину, та був членом Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. Кайндль був родом із Буковини.

— **Українець жертвою нещасливого випадку.** Дмитро Опришко, скарбник Українського Народнього Республиканського Клюбу у Ню Йорку попав під автомобіль і був так тяжко ранений, що незабаром помер. Його похорони відбулись 13. ц. м. Лікарі ствердили, що автомобілеві колеса розкололи його чашку.

— **Любовна трагедія молодої малярки.** Молода талановита малярка Едита Кальтенбруннер полюбила театрального артиста із „Бурґтеатру" і довший час жила з ним як його нешлюбна жінка. Але артист любив її так довго, доки не здобув славу і не став у Відні популярним. Колиж цим артистом зацікавились віденські красуні, він покинув бідну малярку і хотів женитись з багатою дочкою купця. Едита Кальтенбруннер попала в розпуку і отроїлась у своїм ателіє при вул. Магдалини у Відні.

— **Новий твір Фройда.** Славний психоаналітик Фройд видав у Відні новий твір: „Кріза цивілізації". Твір написаний дуже популярно так, що його можуть читати і найбільші ляіки в цій справі, чого не можна сказати про попередні твори цього автора. Фройд зазначує великий упадок релігії й авторітету церкви та висловлює думку, що церква вже ніколи не відограє в житті людства такої ролі, як колись. Сучасне людство живе тільки злобою і неґацією. Більшовизм це дитина злоби і коли вже не стане буржуазії, з якою більшовики моглиб боротись, то більшовизм стане абсурдом тому, що в ньому нема нічого творчого лиш руйнуюче. Життя це вічне суперництво інстинкту любови, почуття єдности людини з цілим світом та інстинкту ненависти, егоїзму і нормальне здорове життя є там, де переважає любов. Сучасність є хора, тому що ненависть переважує, але людство отямиться і зрозуміє, що жити ненавистю довго не можливо і що ненависть доведе Европу до упадку.

— **Померла жінка Штравса.** У Відні померла 76-літня вдова по композиторі Штравсі, Аделя Штравс. Вона познайомилась із композитором у дуже романтичний спосіб: Молоденькою дівчинкою вона любила грати на фортепяні твори Штравса й одного разу для жарту написала до композитора лист, у якому заявила: „Я називаюся Штравс так само як Ви. Я дуже горда, що маю таке саме прізвище як Ви, славний музику. Я хотілаб з Вами познайомитись, але я дуже соромлива і не знаю, як це вчинити?" Музик Штравс, який був тоді диріґентом капелі на дворі Франц Йосифа І., відповів Аделі чемним листом і визначив їй стрічу в Шенбруні. Вони полюбились, повінчалися й Аделя Штравс була ідеальною жінкою великого музика та вірною приятелькою у днях його щастя і горя.

— **Що сталося перший раз в Ню Йорку?** Місто Ню Йорк славне з ріжнородних подій, які відбулися перший раз в Америці або й на цілому світі. Перший автомобіль виставлено тут підчас війни 1812 р., перші „республиканські" збори, хоч відбули їх демократи (бо тоді демократи називали себе „републиканцями"), були тут 1804 р., перший бальон в Америці випустив француз Гіє також в Ню Йорку 1812 р. і перший бровар американський заснували ще голяндці 1633 року. Перший американський жид висів у Ню Йорку 22. серпня 1654 р. Він називався Яків Барсимон і походив з Голяндії. Перший телефонічний виказ появився в Ню Йорку 1878 р. з 252 іменами, одначе без „нумерів". Перше убивство було також в Ню Йорку в 1638 р. Перший публичний годинник поставлено 1716 р., а перший віз огневої сторожі появився щойно 1836 р. Ті вози уживали коней аж до 1910 р., поки не появилися ґазолінові мотори. Перша фільма дня 14. квітня 1896 р. мала такий успіх, що театри опорожнились, бо образки показував сам Едісон.

— **Колюмб був еспанцем?** У замку Сінанкас у Барцельоні найдено новий лист Колюмба, з якого видно, що Колюмб був з походження еспанцем, а не генуенцем, як це думали досі і що відкрив Америку, маючи 28 літ життя, а не 50, як це мильно подавала історія.

— **Украінська фільма „Два дні"** пройшла на днях цензуру і буде висвітлювана у всіх кращих кінотеатрах Польщі. „Два дні" — це перша українська фільма, котру закупили всі держави світа. Головну ролю в цій фільмі грає заслужений артист Замичківський. Сюжетом фільми є горожанська війна на Україні в 1919 р. У Львові цю фільму виставить кіно „Лев".

Конкурс.

Отсим продовжуємо конкурс, доручений нам Українською Стрілецькою Громадою у Філядельфії-Па на написання брошурки на одну з трьох тем:

1. Значіння України у світовому господарстві.
2. Як розвинути наше народнє господарство (узгляднюючи розвій промислу, торговлі, еміґрації безробіття і ін.).
3) Значіння і вплив української школи на піднесення господарства й добробуту українського народу.

Розвідка повинна обіймати найменше 20 сторін друку великої вісімки. — У конкурсі можуть брати участь учителі й абітурієнти „Рідної Школи". — Нагорода в ам. дол. І. — 50 дол., ІІ. — 15 дол., ІІІ. — 10 дол. Гонорар уже вложений у Головній Управі. — Працю надіслати до дня 30. червня 1930 р. 12. год. в полудне. — Решта умов, як у попередньому конкурсі, проголошеному в травні 1929 р.

Головна Управа „Рідної Школи" у Львові.

З нових книжок.

Дмитро Дорошенко: **По рідному краю. (Подорожні враження й замітки ст. 156.) ІІ. вид. перероблене й доповнене. Львів. Накладня М. Таранька 1930.**

Оцією книжечкою почала рухлива накладня видавця „Світа дитини" і численних артистичних діточих книжок „Популярну бібліотеку", що матиме головною своєю метою подавати в приступній, літературній і цікавій формі картини з нашого минулого а далі конечні відомості з усіх галузей знання. Книжечка відомого нашого історика змальовує нашу бувальщину в цілій низці картин, звязаних з історією поодиноких міст. Таким робом дитина, а навіть старші, що хотять знайомитись з тисячними подробицями нашого минулого замісць абстрактних фактів і цифр мають у першій мірі якесь дійсне середовище: Глухів Чернигів, Берестечко, Почаїв, Кременець, Луцьк, Чигирин, Бахчисарай. У такій формі передана історія нагадує в неодному місці наскрізь літературний твір. Вона не тратить нічого на своїй науковій вартости, а придбає на живости, на безпосередности передачі. Книжечка проф. Д. Дорошенка прикрашена численними гарними ілюстраціями. Видавництво обіцює видати на рік 12 таких ріжних книжечок з історії, ґеоґрафії, українознавства, природничих наук, подорожей, відкрить і винаходів. Умови передплати 15 зол. річно; в книгарській продажі книжки будуть від 50 до 100 проц. дорожчі.

Відозви й комунікати.

З діяльности Географічної Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка.

Згідно з постановою І. українського зїзду учителів ґеоґрафії у Львові з 28. вересня 1929 року основано 29. грудня 1929 р. при Наук. Т-ві ім. Шевченка Ґеоґрафічну Комісію. У склад управи Комісії входять: доц. д-р Кубійович Володимир — голова, проф. Полянський Юрко — заст. голови і д-р Федів Ігор — секретар.

Плян діяльности, що його намітила собі Комісія на найближчий час, це: скликання другого зїзду українських ґеоґрафів, видавництво окремого інформаційного орґану, підготовлення ґеоґр. термінольоґії, слідкування за чужою ґеоґр. літературою, зібрання й упорядкування бібліоґрафії дотично українських земель у чужій ґеоґр. літературі, публікація ґеоґр. праць членів Комісії і т. п.

Комісія відбула дотепер два засідання. На них затверджено членів (45) обговорено плян діяльности, справу ІІ. українського зїзду ґеоґрафів і участи у всеслов'янському ґеоґр. зїзді та зреферовано надіслані до Комісії ґеоґр. праці.

Крім цього утворено термінольоґічну секцію (д-р Дашкевичева — гол., Жарський Е. — секр.), на якій приділено поодиноким членам перевірку дотеперішньої і зібрання нового термінольоґічного матеріялу з поодиноких галузей ґеоґрафії.

Ґеоґрафічна Комісія при Науков. Т-ві ім. Шевченка, маючи на меті згуртувати українських ґеоґрафів і в краю і поза його межа-

ки, для інтенсивнішої діяльности на полі ґеоґрафії, а також, коли покажеться потреба, зорганізувати й окреме фахове товариство, — просить отсим усіх, що займаються або цікавляться тією галузю науки: 1) подати свою адресу; 2) хто ще не є членом Комісії, а бажав би ним стати, подати про це заяву із зазначенням найважніших даних про себе (дата й місце уродження, закінчена освіта, наукова діяльність і т. п.); 3) хто бажає взяти участь у II. зїзді українських ґеоґрафів, який має відбутися літом або в осени ц. р., подати вже тепер зголошення участи; 4) хто має виготовлений чи задумує виготовити реферат на зїзд, подати Комісії наголовок реферату; 5) хто бажав би взяти участь у всесловянському ґеоґрафічному зїзді, який має відбутися ц. р. в Білгороді і скористати зі знижок та полекш, звязаних з їздою та побутом у Югославії, повідомити про це Комісію. (Рефлектанти можуть їхати і з членами родини, які користуються тими самими полекшами).

У всіх згаданих справах, як теж у справі інформацій звертатися листовно: Наукове Товариство ім. Шевченка, Ґеоґрафічна Комісія, Львів, вул. Чарнецького 26.

ЗА ҐЕОҐРАФІЧНУ КОМІСІЮ:

Д-р Кубійович Вол., голова. **Д-р Федів Ігор** секретар.

Зі спортового життя.

Біг навпростець.

Другий тренінґовий біг навпростець уладжує Сокіл-Батько в неділю 23. березня в год. 10 рано. Біг з площі С.-Б., траса 1500 м. Перед бігом 10-мінутова руханка. Кличемо змагунів соколів і не-соколів до найчисленішої участи. — **Спортова Секція Сокола-Батька.**

Україна — Погонь.

Перші змагання України в цьому сезоні відбудуться в неділю 23. ц. м., в год. 11·30 передпол., з ліговою дружиною Погоні на ігрищі за Стрийським парком. Попередять змагання України II. з Погонею II. в год. 10 передпол. Ціни білетів: 1 зол., трибуна 1·50 зол. Оголошень на мурах міста не буде.

Загальні Збори України.

Річні Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна" відбудуться в суботу 22. ц. м., в год. 5. попол. в салі „Української Бесіди". Всі члени Товариства обовязані явитися. Окремих запрошень не висилається.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20. березня п. р.: за масло експортове солене пріма по 5·10 зол., за масло несолене бльокове 4·90 зол. за кільоґрам; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·80 зол.; яйця копа 6·20 зол.

Тенденція цін знижкова.

Дописи.

ЗАМАРСТИНІВ. (Вистава „Жидівки вихрестки"). Читальню „Просвіти" на Замарстинові можна без сумніву зачислити до найбільш діяльних читалень у Львові. Майже кожної неділі відбуваються тут вистави. Минулої неділі відіграв гурток під режисерією п. Ніжанковського народню драму „Жидівка вихрестка". На загал вистава пройшла непогано, хоча слід було звернути увагу на деякі дрібниці, як декорація I. і V. дії, характеризація, коротке волосся Пріськи в I. дії, перстень Сари і т. д. Всю увагу зосереджувала на собі постать Сари, найкраща в цілій пєсі, хоч у I. дії дещо слаба. В умірковaнім тоні держався також Лейба (добра остання сцена). Степан чувся несвій в ролі аманта. Добрим типом була мати. Найбільше відповідальна роля Пріськи вийшла зовсім блідо. Аматорка, що грала Пріську, дала непотрібно комічний тип, при тому надто вульґарний; дотого виявила незнання української мови (не, крестітісі, не бійсі, я ти принесла і т. д.). Це можна би простити сільському гурткові, але в місті режисер повинен рішуче на це звернути увагу. В антрактах приґравала орхестра „Сокола", доволі добре вишколена й зіграна, біда тільки, що ввесь час грає лишень „форте". — Р. Сл.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 21. березня, год. 7·30 веч. „На переломі".

Субота, 22. березня, год. 3·30 пополудні „Стах летунов".

Субота, 22. березня, год. 7·30 веч. „Жидівка". Гостинний виступ тенора Манна.

Малий Міський Театр:

Пятниця, 20. березня, година 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Театр ревії „Іонг" — в салі кіна „Кольосей":

Пятниця 21. і субота 22. березня „Вилла дванацята". Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Співаючий блазень (Ол. Джолсон) „Любощі сучасної дівчини" (Колін Мур).

КАСІНО: Карузеля гріху.

КОЛЬОСЕИ: На слідах злочинця. Дівоча республика.

ЛЕВ: Культ тіла.

МАРУСЕНЬКА: Краса життя (Жеромського).

ОАЗА: Злодій з Багдаду.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Мельодія сердець" (Віллі Фріч, Діта Парльо, циганські пісні Янчі Бальоґа).

ПАН: Чотири чорти.

ПАСАЖ: Орел Тексасу (Рекс Бел). — американська комедія. Ґомонтів тиждень.

ПРОМІНЬ: Дощ рож або життя та чуда св. Тереси.

СТИЛЕВЕ: Чарівні ночі (Повоєнний кушнір).

ФАТАМОРҐАНА: Ґраф Монте Хрісто (дві серії разом).

ХИМЕРА: Грішне кохання.

УТІХА: Моряк солодких вод. Золота гарячка.

Програма радіо.

Пятниця 21. III. 1930.

ЛЬВІВ: 11·58 Сиґнал часу, 12·05 Концерт грамофонових плит, 17·45 Попол. концерт із Варшави, 18·45 Лещетарський комунікат ПТТ., 18·55 Всячина, концерт грамоф. плит, 19·58 Сиґнал часу, 20·05 Музична балачка (з Варшави), 20·15 Симфонічний концерт з Варшавської Фільгармонії, комунікати з Варшави.

Субота 22. III. 1930.

Варшава (1411,7) 17·15 Слуховище для дітей. **Краків** (312,8) 16·40 Грамофонові плити. **Гельсінґфорс** (221) 18·15 Радіо-орхестра. **Лайпціґ** (259) 16·30 Концерт. **Льондон** (356,3) 19·45 Популярний концерт. **Берлін** (418) 19·10 Весела програма. **Стокгольм** (436) 19·30 Популярна музика. **Рим** (441) 13·00 Радіоквінтет. **Лянґенберґ** (473) 17·30 Танкова музика. **Прага** (487) 21·30 Скрипковий реціталь. **Мілянo** (501) 19·15 Обідова музика. **Брюссель** (509) 19·30 Грамофонові плити. **Відень** (516,3) 18·15 Циганська капеля. **Мюнхен** (533) 16·00 Концерт піяніста Леопольдера. **Будапешт** (550) 19·00 Концерт солістів. **Ленінград** (1000) 19·00 Концерт Консерваторії. **Харків** (1304) 16·00 Легка музика. **Париж** (1725) 21·45 „Тартюф".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича. 1575 13—?

Бірча:
21/III Вір Ізраїлю.
22/III День і ніч.
23/III Пан Твардовський.
Перемишль:
24/III Король життя.
Медика:
25/III Шукаю мужа.
26/III Король життя.

Театр прийме негайно добру піаністку, українку.

Виділ Т-ва Українських Студентів „Громада" в Кракові взиває вичислених н. тов. звернути до дня 20. V. 1930 р. затягнені в Т-ві позички. В противному випадку справа буде віддана на судову дорогу: Борущак Гриць, Витвицький В., Ґаблинський Мирослав, Городиський Іван, Козій Іван, Кульчицький Богдан, Кульчицький Теодор, Кудрик Володимир, Мацюк Ярослав, Магеровський Степан, Логут Володимир, Лотоцький Львоґін, Петріна Роман, Стрийський Богдан, Сідецький Володимир, Жук Семен, Романовський Осип, Чеховський, Устіновський Богдан. — Гроші просимо слати на адресу: Іван Красник, Перемишль, Бутковецька 6. — В Кракові, дня 28. II. 1930 р. — За Виділ Т-ва: **Ничай Володимир,** голова. **Іван Микіта,** секретар.
1661 1—1

Свято Кобринської в 10-ліття її смерти улаштовує Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок дня 22-го березня ц. р. (субота) в 6-ій годині вечером в домівці при вул. Мохнацького ч. 12. — В програму свята увійдуть реферати (О. Коренцевої, М. Деркачевої, К. Малицької) і декламації. — Просимо о численну участь. 1657

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КАМЕНИЦЮ ПРОДАМ 2-поверхову дохід 500 зол. місячно, будова першої кляси. Ціна 6.000 долярів. Оглядати: вул. Марціна ч. 24 б. 5—5

ШКІЛКА овочевих щеп. Львів, вул. Дунін-Борковських ч. 8. тел. 85—60. Цінники висилаємо. 1641 2—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники перероблюємо на ручні. 1002 49—?

СРІБЛО ДЕШЕВШЕ, ціни на всі вироби знижені у фірмі: **Домбровскі-Розважевскі,** Львів, вул. Академічна 2 (Готель Жоржа). 1195 11—?

МАЮ сталу посаду й кількаморґове господарство, бажаю познайомитись зі скромною, молодою й уродливою панною в намірі женачки. Про посаг байдуже. — Зголошення з фотографією до Адміністрації „Діла" під „Кавалер".
1660 1—1

Звичайні Загальні Збори Акціонарів ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО Спілки Акційної у Львові

відбудуться дня 25. квітня 1930 р. в бюрі Банку, вул. Словацького ч. 14/I в 16-ій год.

ДЕННИЙ ПОРЯДОК:

1) Рахунковий звіт за 1929 рік зі звітом Надзірної Ради з діяльности й стану Банку та ухвали в тій справі.
2) Розділ зиску.
3) Вибір трох членів Надзірної Ради.
4) Внески по думці §. 71. уст. 3. статута.

До голосу на Зборах є управнені ці акціонарі, які найпізніше 14. днів перед Зборами зложать у Дирекції Банку вимагану статутом скількість акцій разом з незапалими купонами. Управненим до вступу на Збори будуть видані леґітимації (§§. 65, 67. і 69. статута).

П. Т. Акціонарі, які не одержали ще своїх акцій, якщо намірять взяти участь у Загальних Зборах, зволять повідомити про це Дирекцію Банку, подаючи свою адресу, щоби видано їм на час леґітимації на Збори.

НАДЗІРНА РАДА
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
Спілки Акційної у Львові.

1662 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних **недуг та лікарської косметики**
ординує від 8—10½, 14—18.
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. I. п.
826 Телефон 65—87.

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва:
Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.
Адреса всіх видавництв така:
BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.
В переписці треба зазначувати:
Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто у Берліні: Berlin, N-o 3.111.
18—?

Поручаємо всілякі тартакові матеріяли, як
смерека — ялиця
так столярські, як і будівельні.
Тартак ЗАРВАНІЦЕРА в Калуші.
1617 2—?

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.